

Dokumentnamn: 4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer		Revision: 2010
Nämnd/Grupp/Projekt: Riksförbundet	Författare:	Datum: 2010-07-10

4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer

Beslutade av Riksförbundsstämman 2010

Dokumentnamn: 4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer		Revision: 2010
Nämnd/Grupp/Projekt: Riksförbundet	Författare:	Datum: 2010-07-10

Syfte

4H-gården är ett levande fritidsalternativ och en av många verksamhetsmetoder för att nå Riksförbundet Sveriges 4H:s (RS4H) syften enligt 4H:s stadgar 2§:

- ✓ Att genom demokratiska organisations- och arbetsformer i verksamheten ge medinflytande och ansvar
- ✓ Att vidga och fördjupa den enskildes personlighetsutveckling,
- ✓ Att verka för ökad medmänsklig förståelse och kontakt mellan generationerna,
- ✓ Att verka för internationellt samarbete och förståelse för olika folks kultur och skapa kontakt med likartade organisationer i andra länder
- ✓ Att ordna aktiv fritidsverksamhet och stimulera intresset för kulturella aktiviteter,
- ✓ Att sprida kunskap om och förståelse för landsbygden och dess näringar
- ✓ Att utveckla aktiviteter kring jordbruk, skogsbruk samt hem och hushåll
- ✓ Att utveckla aktiviteter kring natur- och miljövard och därigenom skapa förståelse för samspelet i naturen.

Riktlinjer

- ✓ Huvudman för en 4H-gård ska vara en 4H-klubb i vilken medlemmarna på årsmötet väljer en klubbstyrelse som beslutar och har huvudansvar för gårdens drift och verksamhet. Varje 4H-ledare ska sträva efter att alla medlemmar är med och har inflytande över verksamheten på ett demokratiskt sätt. 4H-klubben ska alltid vara den centrala punkten i denna demokrati. 4H-klubben ska drivas enligt RS4H:s stadgar och får inte vara sluten, dvs nya medlemmar är alltid välkomna.
- ✓ Klubbstyrelsen har det yttersta ansvaret för att RS4H:s kvalitetssäkring efterlevs och ska göra årliga egenkontroller för att tillse att 4H-gården håller en hög kvalitet och säkerhet.
- ✓ Endast gård godkänd av RS4H får kallas 4H-gård och därmed bruka namnet 4H-gård.
- ✓ Ett gott samarbete mellan riksförbund, länsförbund och dess 4H-gårdsansvariga samt klubben som driver en 4H-gård är allas ansvar.
- ✓ 4H-klubben har ofta samarbete med andra intressenter t ex kommuner, andra ideella organisationer och företag. I samtliga fall av samarbete ska skriftliga överenskommelser upprättas där det klart regleras respektive parts åtagande samt vilken uppsägningstid som ska gälla.
- ✓ Ekonomi är en stor del av styrelsens arbete, att hålla de ekonomiska ramarna är ett stort ansvar. Därför bör någon i klubbstyrelsen vara myndig.
- ✓ 4H-klubb som driver en 4H-gård är en egen juridisk person med eget organisationsnummer.
- ✓ För att befästa vikten av det gemensamma arbetet och ansvarstagandet bör djuren som finns på 4H-gården ägas av 4H.
- ✓ Näringsverksamhet av privat karaktär som inte har direkt anknytning till 4H-gårdsverksamheten eller konkurrerar med densamma får inte förekomma på 4H-gården.

Dokumentnamn: 4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer		Revision: 2010
Nämnd/Grupp/Projekt: Riksförbundet	Författare:	Datum: 2010-07-10

Utökade riktlinjer för 4H-klubbar som behöver personal på 4H-gården.

- ✓ I de fall personal finns anställd för att sköta 4H-gårdens operativa arbete ska dessa vara anställda av länsförbundet som därmed har arbetsgivaransvaret.
- ✓ Arbetsledare för personal utses av arbetsgivaren.
- ✓ RS4H:s personalpolitiska program ska efterföljas
- ✓ Aktuellt kollektivavtal som RS4H slutit med arbetstagarpart gäller.
- ✓ Personalrepresentation i klubbstyrelsen regleras av stadgar och kollektivavtal
- ✓ Skriftlig överenskommelse som reglerar ekonomiska förhållandena och ansvarsdelegering ska upprättas mellan länsförbundet och klubbstyrelsen.
- ✓ 4H-klubben ska kontinuerligt rapportera det ekonomiska läget för länsförbundet samt meddela i god tid när man för dialog med kommunen vid upprättande av avtal. Arbetsgivaren måste beredas möjlighet att ge synpunkter ur ett personalperspektiv alternativt ges möjlighet i tidigt skede vidta de åtgärder som krävs för förutsättningarna ändras.

Godkännande av 4H-gård

- ✓ För att en 4H-klubb ska få godkännande att driva en 4H-gård krävs att alla punkter under steg 1 i kvalitetssäkringsdokumentet är uppfyllda i sin helhet.
- ✓ Det är endast länsförbundsstyrelsen och riksförbundsstyrelsen tillsammans som kan godkänna en 4H-gård. Beslut om ansökan för godkännande av 4H-gård tas på ett Länsförbundsstämning därefter skickas beslutet vidare som förslag att anta gården som godkänd 4H-gård till RS4H där slutgiltigt beslut tas i riksförbundsstyrelsen. Då länsförbund saknas kan riksförbundsstyrelsen själv fatta beslut i frågan.
- ✓ Godkännandet gäller tills vidare under förutsättning att självkontrollen av kvalitetdokumentet är genomförd och inskickad till riksförbundet senast den 1 april varje år samt under förutsättning att slumpvisa kontroller av RS4H visar att gården håller godkänd kvalitet.
- ✓ På en godkänd 4H-gård ska bevis om godkännande sitta väl synligt placerat
- ✓ Varje påföljande år ska klubbstyrelsen göra en egenkontroll för att tillse att kvalitetssäkringsdokumentet efterföljs. Dokumentet skickas därefter vidare till länsförbundet samt riksförbundet.
- ✓ Stickprovskontroller kommer att ske slumpvis eller då det finns påvisad misstanke om att 4H-klubben inte följer kvalitetssäkringen. Dessa ska utföras av representanter från RS4H.
- ✓ Beslut om återkallande, och uppgradering av godkännande tas i riksförbundsstyrelsen

Dokumentnamn: 4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer		Revision: 2010
Nämnd/Grupp/Projekt: Riksförbundet	Författare:	Datum: 2010-07-10

Beslut om dokumentet 4H-gårdarsverksamhetens syfte och riktlinjer

- ✓ Kvalitetssäkringsdokumentet är ett levande dokument som ska förändras i takt med att omvärlden så påbjuder. Förändringar av kvalitetssäkringsdokumentet framarbetas av RS4H: och beslutas av riksstämman.
- ✓ Riksförbundsstyrelsen har tolkningsföreträde av samtliga dokument gällande 4H-gårdsverksamheten.

Verksamhet

4H-gårdsverksamheten är ett av RS4H:s ansikte utåt och måste därför ge ett gott intryck och vara ett gott föredöme för god djurhållning och ha en väl utarbetad verksamhetsplan där medlemsaktiviteter och öppen verksamhet är självklara inslag.

- ✓ Verksamhet ska bedrivas med de fyra H:na som utgångspunkt; *Huvud* – för kunskap, *Hjärta* – för medkänsla, *Hand* – för färdighet och *Hälsa* – för ett sunt levnadssätt.
- ✓ 4H-klubben ska erbjuda aktiv fritidsverksamhet. Medlemmar får på så sätt tidigt lära sig ta ansvar och den enskildes personlighetsutveckling främjas. Djurskötsel liksom arbeten med växtodling och underhåll av gården är naturliga aktiviteter på en 4H-gård. Ledare från klubben och personal har ett gemensamt ansvar för att alla medlemmar har möjlighet att delta i det operativa arbetet liksom att gå kurser för att lära sig mer om 4H och 4H-gårdens olika verksamheter.
- ✓ Alla kurser och aktiviteter ska grundas i god pedagogisk anda.
- ✓ Det är viktigt att 4H-klubben erbjuder ett brett program och en god ledarvård som tilltalar barn och ungdomar. På så sätt stimuleras medlemmar att stanna kvar i 4H och de som vill kan utveckla sitt ledarskap och föra kunskaper och erfarenhet vidare till yngre medlemmar.

Dokumentnamn: 4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer		Revision: 2010
Nämnd/Grupp/Projekt: Riksförbundet	Författare:	Datum: 2010-07-10

Goda exempel

Det är de goda exemplen som utvecklar 4H-gårdarnas verksamhet. Därför är det viktigt att medlemmar och personal har möjlighet till gemensamma träffpunkter såväl fysiskt som via internet.

- ✓ Tydlig verksamhetskoppling till något av H:na stärker klubbens profil. Ett sätt kan vara att använda H:na vid namngivning av projekt eller aktiviteter som t.ex. "Matlagning i Hälsans -H".
- ✓ Genom 4H:s motto "att lära genom att göra" har vi en pedagogisk utgångspunkt i all verksamhet på en 4H-gård.
- ✓ Demonstrationsodling, gärna ekologisk, som visar våra vanligaste fodermedel kan anläggas.
- ✓ Ett köksväxtland, gärna ekologiskt, som visar våra vanligaste köksväxter är en god pedagogisk verksamhet. Där medlemmarna kan driva 4H-företag
- ✓ Kurser som ökar kunskapen om 4H och 4H-gården kan vara t ex djurskötarkurser, skogs- och naturkurser, ledarutvecklingskurser, styrelsekurser, hantverkskurser, bakkurser mm.
- ✓ Kurser och aktiviteter som visar kopplingen från lantbygdens historia till dess utveckling är t ex halmslöjd, ullberedning, smörkärning, körning med häst, gårdsgårdsbygge, musttillverkning mm

Dokument kopplade till riktlinjerna

- ✓ Stadgar
- ✓ Verksamhetsplan
- ✓ Kvalitetssäkring av 4H-gårdar
- ✓ Personalpolitiskt program
- ✓ 4H-gårdsnämndens verksamhetsplan och mål
- ✓ 4H:s miljöprogram

Länkar

- Jordbruksverket – <http://www.jordbruksverket.se/>
- EFCF – <http://www.cityfarms.org/>

Dokumentnamn: 4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer		Revision: 2010
Nämnd/Grupp/Projekt: Riksförbundet	Författare:	Datum: 2010-07-10

Kvalitetssäkring av Svenska 4H-gårdar/minimikrav godkänd 4H-gård

Grundkravet betyder att 4H-gården har uppnått 4H:s minimikrav, Utvecklingssteg 2 innebär att man uppfyller kraven från Grundkravet och Utvecklingssteg 2 och Utvecklingssteg 3 betyder att man uppfyllt alla krav från Grundkravet, Utvecklingssteg 2 och Utvecklingssteg 3.

Grundkravet

- ✓ Följer lagar och regler.
- ✓ Följer 4H:s stadgar.
- ✓ Följer 4H:s, riktlinjer, grafiska profil, rekommendationer och styrdokument.
- ✓ Tillhörande klubb som deltar aktivt i läns/riksförbundets arbete.
- ✓ Arbeta aktivt med alla de 4H:na. Jobba med mer än två av 4H:s profiler, odling, djur, skog, natur, hem och hushåll, kultur, idrott och lek, jord och skog.
- ✓ Minst en gång per år visa upp gården. Ex ha en 4H dag.
- ✓ Återkommande verksamhet och aktiviteter för medlemmarna.
- ✓ 4H-gårdens huvudman är ett länsförbund, en krets eller en klubb.
- ✓ Nödvändiga intyg från länsstyrelsen/kommunen ska finnas på gården. Tex brandskydd vid övernattning, offentlig förevisning.
- ✓ Minst fyra olika arter lantbruksdjur (produktionsdjur) Exempelvis ko, får, get, kanin, höns, ankor, gris. Bör vara av svenska lantraser. Dvs ej ex. marsvin, minigris, undulat, och som hålls på gården i över fyra månader per år.
- ✓ Kompetensutvecklare ledare regelbundet. Exempelvis gå på länets eller riksförbundets ledarutbildningar eller genom kurser i studieförbundet Studieförbundet eller annan likvärdig ledarutbildning.
- ✓ Ansvarig (personal/ideell) med utbildning eller likvärdig kunskap i djurskötsel och pedagogik skall finnas tillgänglig.
- ✓ 4H-andan ska genomsyra hela verksamheten!
- ✓ Säkerheten skall vara genomtänkt. Brand- och krishanteringsplan skall finnas.
- ✓ Information om gårdens verksamhet skall finnas tillgänglig på internet.
- ✓ En enkelriktad verksamhet ex ridskola eller inriktning på bara ett djurslag får ej ta överhand i verksamheten.
- ✓ Hålla ordning och reda med en vårdad gård och se till att gården har ett välkomnande intryck.

Dokumentnamn: 4H-gårdsverksamhetens syfte och riktlinjer		Revision: 2010
Nämnd/Grupp/Projekt: Riksförbundet	Författare:	Datum: 2010-07-10

Utvecklingssteg 2

- ✓ Uppfyller alla kvalitetskrav för *Grundkravet*
- ✓ 4H-företag bedrivs bland klubbens medlemmar.
- ✓ Aktivt bevarande av en eller flera svenska lantraser.
- ✓ Har pedagogisk verksamhet för klubbmedlemmarna och besökare.
- ✓ Arbeta aktivt med alla de 4H:na. Jobba med mer än tre av 4H:s profiler, odling, djur, skog, natur, hem och hushåll, kultur, idrott och lek, jord och skog.
- ✓ Har ett utarbetat miljötänk. Exempelvis bedriva aktiv sopsortering och kompostering
- ✓ Öppen gård mer än sju dagar per år för allmänheten.
- ✓ Tar emot studiebesök.
- ✓ Nominerar sina klubbmedlemmar till internationella aktiviteter som Sveriges 4H deltar i.
- ✓ Har en egen hemsida enligt Sveriges 4H's grafiska profil.

Utvecklingssteg 3

- ✓ Uppfyller alla kvalitetskrav för *Grundkravet & Utvecklingssteg 2*
- ✓ Bedriver genbanksavel.
- ✓ Driver projekt.
- ✓ Arbeta aktivt med alla de 4H:na. Jobba med mer än fyra av 4H:s profiler, odling, djur, skog, natur, hem och hushåll, kultur, idrott och lek, jord och skog.
- ✓ Arbetar med ständig utveckling av verksamhet, utökat kursutbud, utbildning och samarbetspartners.
- ✓ Genomgående miljötänk. Exempel: grön el, vattenrening, ekologisk djurhållning m.m.
- ✓ Arbetar med socialt arbete. Exempelvis samarbete med socialtjänst, skola, frivård, grön omsorg, landsting m.fl.
- ✓ Har öppen gård minst 5 dagar per vecka för allmänheten och aktiviteter för medlemmarna varje vecka.
- ✓ Erbjuder kunskap och erfarenhet vid utbildningar inom län, krets och riksförbundet. Tex. Vara delaktig i och erbjuda ledarnas kunskaper när län, krets, riks ordnar kurser och konferenser. Bjuda in till gården för ex. Studiebesök.
- ✓ Har mycket god planerad pedagogisk verksamhet för grupper.
- ✓ Satsar på att utbilda sina klubbmedlemmar och sin personal.